

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загального землеробства

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(підготовка і захист)

**Методичні рекомендації для підготовки, написання та захисту
кваліфікаційної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти магістр
за спеціальністю 201 – Агрономія**

Ухвалено на засіданні кафедри
загального землеробства
5 травня 2023 р.
протокол №14

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загального землеробства

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(підготовка і захист)

**Методичні рекомендації для підготовки, написання та захисту
кваліфікаційної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти магістр
за спеціальністю 201 – Агрономія**

Ухвалено на засіданні кафедри
загального землеробства
5 травня 2023 р.
протокол №14

Кваліфікаційна робота підготовка і захист. Методичні рекомендації для підготовки, написання та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальністю 201 – Агрономія /укладачі: кандидат біологічних наук, професор Мостіпан М.І., доктор біологічних наук, професор Топольний Ф.П., кандидат сільськогосподарських наук, доцент Кулик Г.А., кандидат сільськогосподарських наук, доцент Андрієнко О.О., кандидат технічних наук, доцент Васильковська К.В.

Рецензент: завідувач кафедри екології, охорони навколишнього середовища та здорового способу життя, кандидат біологічних наук, доцент – Медведєва О.В.

Загальна редакція: Мостіпан М.І.

Комп'ютерний набір та верстка: Мостіпан М.І.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1.ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	10
2.КОТОТКИЙ ЗМІСТ СКЛАДОВИХ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	14
3.ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	27
4.ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ І ПОРЯДОК ЗАХИСТУ	38
ДОДАТКИ	42

ВСТУП

Згідно кваліфікаційної характеристики магістра з агрономії, підготовленого для виробничо-технологічної та організаційно-управлінської роботи в галузі виробництва продукції рослинництва, він повинен знати методи узагальнення даних літератури, вміти шляхом постановки дослідів самостійно вирішувати питання, що виникли в процесі організації впровадження нових агрозаходів при вирощуванні сільськогосподарських культур.

Рівень знань цих методів і форм роботи оцінюється при захисті кваліфікаційної роботи на засіданні екзаменаційної комісії.

Кваліфікаційна робота - самостійне наукове дослідження здобувача, виконане під керівництвом викладача кафедри, який має науковий ступінь чи вчене звання (як виключення старший викладач без наукового ступеня але пройшов навчання в аспірантурі та має тривалий (понад 10 років) досвід педагогічної роботи), оформлене у вигляді завершеної наукової праці, що має наукове або практичне значення для сільськогосподарського виробництва.

Здобувач обирає тему кваліфікаційної роботи, визначену випусковою кафедрою, або пропонує свою з обґрунтуванням доцільності її розробки.

В процесі захисту кваліфікаційної роботи здобувач показує свою зрілість і здатність виконувати функції спеціаліста та організатора сільськогосподарського виробництва, вміння ставити і вирішувати теоретичні та виробничі питання, використовуючи сучасні методи дослідження, оформляти наукову інформацію та публічно захищати висновки, зроблені за результатами роботи.

В результаті підготовки та захисту кваліфікаційної роботи здобувачі набувають наступних компетентностей та досягають програмних результатів навчання.

Компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
- ЗК6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 7. Здатність до превентивного і аварійного планування та управління заходами цивільного захисту.

СК1. Здатність керувати колективом, забезпечувати розвиток персоналу, толерантно сприймати соціальні, етнічні та культурні відмінності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.

СК3. Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських рослин.

СК4. Здатність оцінювати придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням вимог щодо забезпечення кількості та якості продукції.

СК5. Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії.

СК 6. Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцям і нефахівцям.

СК 7. Здатність самостійно організувати і проводити наукові дослідження з використанням загальноприйнятих методів і стандартів ґрунтових і рослинних зразків.

СК 8. Здатність до розробки та викладання навчальних дисциплін у закладах вищої та фахової перед вищої освіти.

СК 9. Здатність аналізувати, розробляти, впроваджувати, корегувати та передбачати наслідки новітніх систем землеробства в ґрунтово-кліматичних умовах Центру України

СК 10. Здатність аналізувати, розробляти, запроваджувати, корегувати та передбачати наслідки новітніх інноваційних технологій вирощування польових культур в агрокліматичних умовах Центру України

Програмні результати навчання:

РН 1. Використовувати методологію наукових досліджень, спеціальні методи та інструменти експериментальних досліджень, сучасні методи обробки даних для розв'язання складних задач агрономії.

PH 2. Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання складних теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії.

PH 3. Розробляти і реалізувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

PH 4. Здійснювати пошук необхідної інформації та оцінювати її в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію.

PH 5. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження в сфері агрономії, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

PH 6. Оцінювати та аналізувати сучасний асортимент мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин, продуктів біотехнологій з метою розробки науково-обґрунтованих систем їхнього застосування.

PH 7. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності.

PH 8. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними, приймати ефективні рішення, оцінювати і порівнювати альтернативи, аналізувати ризики.

PH 9. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері аграрних наук та продовольства.

PH 10. Здійснювати ефективне управління персоналом і ресурсами, забезпечувати професійний розвиток персоналу, об'єктивно оцінювати результати діяльності колективу та внесок його учасників до цих результатів.

PH 11. Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.

PH 12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей та невизначеності умов.

PH 13. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.

PH 14. Розробляти заходи цивільного захисту та ефективно ними управляти.

PH 15. Створювати, запроваджувати та передбачати наслідки екологічно-адаптованих інноваційних систем землеробства стосовно агрокліматичних, ґрунтових та організаційно-економічних умов сільськогосподарських підприємств Центру України.

PH16. Розробляти, запроваджувати та передбачати наслідки екологічно-адаптованих інноваційних агротехнологій польових культур з урахуванням економічних, соціальних, агроекологічних та інших факторів сільськогосподарських підприємств Центру України.

До захисту допускаються кваліфікаційні роботи з позитивним рішенням керівника та завідувача кафедри при умові, що здобувач повністю виконав навчальний план, склав успішно всі екзамени, заліки і пройшов всі види практик.

1.ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єм та структура кваліфікаційної роботи

Загальний об'єм роботи повинен бути в межах 50-60 сторінок тексту. За одну сторінку рахується текст, у якому є 30 рядків (враховуючи номер сторінки), а в рядку 60 знаків (враховуючи проміжки між словами). Отже сторінка тексту – це 1800 знаків, виконані друком, або рукописом грамотно, чітким розбірливим почерком. На одній і тій же сторінці може бути текст, таблиця, діаграма, фотографія. В об'єм роботи не входять додатки, де показують результати варіаційно-статистичних обрахунків даних досліджень, фотографії, таблиці та інші дані, що не ввійшли в окремі розділи, але на них є посилання в тексті роботи.

Основою для виконання кваліфікаційної роботи є завдання, яке розробляє і видає здобувачу науковий керівник з посиланням на відповідний наказ по університету.

Кваліфікаційна робота, що виконується за результатами польових досліджень має такий план і структуру:

Перший варіант:

Титульна сторінка

Лист-завдання до виконання кваліфікаційної роботи.

Зміст.

Вступ – 3 сторінки.

Розділ 1. Сучасний стан питання, що розробляється в роботі (огляд літератури) 5 - 7сторінок.

Розділ 2.Характеристика місця та умов проведення досліджень - 4 -8 сторінок.

2.1. Організаційно-економічні умови місця проведення досліджень.

2.2. Грунтово-кліматичні та погодні умови місця проведення досліджень

Розділ 3.Спеціальна частина – 25 - 30 сторінок.

3.1.Методика досліджень.

3.2. Результати досліджень та їх аналіз.

Розділ 4.Економічне або ж енергетичне обґрунтування результатів досліджень - 3 - 4сторінки.

Розділ 5. Охорона праці та довкілля, пов'язане з застосуванням рекомендованих агрозаходів у кваліфікаційній роботі – 3 – 4 сторінки.

Висновки та пропозиції виробництву - 1 сторінка.

Список використаних джерел.

Додатки.

Другий варіант:

Титульна сторінка

Лист-завдання до виконання кваліфікаційної роботи.

Зміст.

Вступ – 3 сторінки.

Розділ 1. Сучасний стан питання, що розробляється в роботі (огляд літератури) 5 - 7 сторінок.

Розділ 2. Умови та методика наукових досліджень - 6 - 8 сторінок.

2.1. Умови проведення досліджень

2.2. Методика проведення досліджень

Розділ 3. Спеціальна частина (результати досліджень та їх аналіз) – 20 - 25 сторінок.

Розділ 4. Економічне або ж енергетичне обґрунтування результатів досліджень - 3 – 4 сторінки.

Розділ 5. Охорона праці та довкілля, пов'язане з застосуванням рекомендованих агрозаходів у кваліфікаційній роботі – 3 - 4 сторінки.

Висновки та пропозиції виробництву - 1 сторінка.

Список використаних джерел.

Додатки.

Кваліфікаційну роботу можна виконувати по узагальненню інноваційного досвіду вирощування сільськогосподарських культур або застосуванню окремих інноваційних агрозаходів у господарстві. В такому випадку здобувач проводить аналіз росту та врожайності культур за декілька років (3 чи 5 років), пов'язує дані показники з показниками ґрунтово-кліматичних умов, способів агротехніки, технології застосування машин, механізмів, організації праці, добрив, засобів захисту, регуляторів росту тощо. Порівнюються дані

врожайності та економічної ефективності окремих культур, господарств, середніх показників району, сортової агротехніки і таке інше.

Особливу увагу при цьому, здобувач звертає не тільки на організацію виконання тих чи інших заходів, а й на агротехніку вирощування культур. Повинно йти співставлення технологій шляхом аналізу кожного агрозаходу зокрема, з метою встановлення кращих варіантів вирощування, збирання урожаю чи його зберігання.

Якщо робота присвячена аналізу існуючої в господарстві технології вирощування культури та вдосконаленню її в цілому або ж окремих агротехнічних прийомів, то зміст може бути наступним:

Титульна сторінка

Лист-завдання до виконання кваліфікаційної роботи.

Зміст

Вступ.

Розділ 1. Сучасний стан питання, що розробляється в випускній кваліфікаційній роботі (огляд літератури) 5-7 сторінок.

1.1. Господарське значення, ботанічна характеристика та біологічні особливості культури.

1.2. Роль технології або ж окремого агротехнічного прийому у підвищенні продуктивності посівів культури.

Розділ 2. Характеристика господарства та природно - кліматичних умов до 8 сторінок.

2.1. Організаційно-економічні умови господарства.

2.2. Ґрунтово-кліматичні умови господарства.

Розділ 3. Технологія вирощування культури в господарстві та її вдосконалення (поліпшення окремих елементів технології базується на даних наукової літератури) 25 – 30 сторінок

3.1. Аналіз існуючої технології вирощування культури в господарстві та виявлення резервів її підвищення

3.2. Вдосконалення технології вирощування культури в господарстві або ж окремих агротехнічних прийомів

Розділ 4. Аналіз економічної або ж енергетичної ефективності запропонованої технології вирощування культури у господарстві 3 – 4 сторінки

Розділ 5. Охорона праці та довкілля, пов'язане з застосуванням рекомендованих агрозаходів у кваліфікаційній роботі - до 3-4 сторінок.

Висновки та пропозиції виробництву - 1 сторінка.

Список використаних джерел.

Додатки.

За бажанням здобувач може виконувати кваліфікаційну роботу у формі проекту. В ньому може проектуватися система впровадження у господарстві нових інноваційних систем землеробства, новітніх технологій вирощування сільськогосподарських культур, проектування окремих ланок системи землеробства (застосування добрив, засобів боротьби з бур'янами, хворобами та шкідниками, система сортозаміни та сортооновлення, засобів захисту ґрунтів від ерозії, проектування вирощування сільськогосподарських культур в умовах контурно-меліоративної організації території господарства, проектування засобів підтримання родючості ґрунту в господарстві, вирощування продукції рослинництва у закритому ґрунті, організація галузі садівництва, тощо).

Отже, якщо виконується кваліфікаційна робота у формі проекту присвяченого вдосконаленню сівозмін у господарстві то вона може мати наступний зміст:

Титульна сторінка

Лист-завдання до виконання кваліфікаційної роботи.

Зміст.

Вступ.

Розділ 1. Сучасний стан питання, що розробляється у випускній кваліфікаційній роботі (огляд літератури) 5 -7 сторінок.

1.1. Історія розвитку вчення про сівозміни

1.2. Класифікація сівозмін та розміщення в них основних культур

Розділ 2. Характеристика господарства та природно - кліматичних умов до 8 сторінок.

2.1. Організаційно-економічні умови господарства.

2.2. Ґрунтово-кліматичні умови господарства.

Розділ 3. Аналіз системи сівозмін та їх вдосконалення у господарстві 25 – 30 сторінок

3.1. Аналіз існуючої системи сівозмін у господарстві

3.2. Вдосконалення системи сівозмін у господарстві

Розділ 4. Аналіз економічної або ж енергетичної ефективності запропонованої системи сівозмін у господарстві 3 – 4 сторінки

Розділ 5. Охорона праці та довкілля, пов'язане з застосуванням рекомендованих агрозаходів у кваліфікаційній роботі – 3 – 4 сторінки.

Висновки та пропозиції виробництву - 1 сторінка.

Список використаних джерел.

Додатки.

Тема кваліфікаційної роботи повинна мати чітке та точне формулювання, бути короткою та відображати зміст. Не бажано давати загальне формулювання теми, як "Агротехніка сої в умовах Степу України" або "Вирощування капусти в СФГ "Дніпро". Краще формулювати так: "Вплив норм висіву насіння на врожайність сої в умовах агрофірми "Мир" Олександрійського району Кіровоградської області".

Теми кваліфікаційних робіт та їх керівники призначаються на першому курсі після письмової заяви здобувача і згоди керівника. Тема роботи узгоджується з керівником господарства, якщо здобувач навчається за рахунок господарства або бажає перейти після закінчення навчання в дане господарство, здобувач - заочник, який працює в господарстві. В такому разі господарство подає до університету заявку для виконання відповідної теми(Додаток Д).

2.КОТОТКИЙ ЗМІСТ СКЛАДОВИХ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Титульна сторінка

Зразок титульної сторінки наведено у додатку А.

Лист – завдання до виконання кваліфікаційної роботи

Зразок листа завдання до виконання кваліфікаційної роботи наведено у додатку Б.

Зміст

Зміст кваліфікаційної роботи містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів та пунктів, висновків та пропозицій виробництву, списку використаних джерел, додатків.

Вступ

Як правило, дану частину роботи пишуть після того, як написана робота та сформульовані висновки і пропозиції виробництву. У вступі подається обґрунтування актуальності вибраної теми. А це поняття може зрозуміти дослідник лише тоді, коли він визначить, що було відомим до початку його досліджень і що йому вдалося доповнити до загальної проблеми.

Вказується також мета та поставлені завдання, формулюються об'єкт та предмет дослідження, теоретична значимість та прикладна цінність одержаних результатів, апробація результатів та публікації.

В цілому у вступі автор робить загальну характеристику роботи в рекомендованій нижче послідовності:

Актуальність теми

Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, особливо на користь конкретного господарства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Коротко викладають зв'язок вибраного напрямку досліджень з планами організації, де виконана робота, а також з галузевими та державними планами і програмами чи планом наукового керівника.

Мета і завдання дослідження

Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як "Дослідження...", "Вивчення...", тому що ці слова вказують

на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Потрібно "Дослідити...", "Вивчити...", "Проаналізувати..."

Об'єкт дослідження.

Під об'єктом дослідження зазвичай розуміють предмет, явище чи процес що створює досліджувану автором роботи проблемну ситуацію і на що спрямована пізнавальна діяльність дослідника. Іншими словами в дослідженні чого важливо отримати певний результат та зробити висновки.

Предмет дослідження.

Предмет дослідження є частиною об'єкта дослідження, тобто, це значуща з теоретичної чи практичної точки зору властивість або ж окреме питання. Це конкретизація об'єкта.

Наукова новизна отриманих результатів

Подають коротку анотацію нових наукових положень (рішень), запропонованих здобувачем особисто. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше отримано, удосконалено, дістало подальший розвиток).

Практичне значення отриманих результатів

В роботі, що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання, а в роботі, що має прикладне значення, - відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендацій щодо їх використання. Відзначаючи практичну цінність результатів, необхідно подати інформацію щодо ступеня готовності до використання або масштабів використання.

Необхідно дати короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень із зазначенням назви організації, в якій здійснена реалізація, форм реалізації та реквізиту відповідного документу.

Особистий внесок здобувача в наукові дослідження

У випадку використання в роботі ідей або розробок, що належать співавторам, разом з якими були опубліковані наукові праці, здобувач повинен відзначити цей факт з обов'язковим зазначенням конкретного особистого внеску в цю працю або розробку. Якщо в експериментальну частину кваліфікаційної роботи входять матеріали, які одержані з участю

інших дослідників, або якщо в процесі виконання роботи здобувач одержував істотну допомогу від інших осіб, крім офіційних керівника та консультантів (самому провести всі дослідження і підготувати кваліфікаційну роботу не всі здобувачі зможуть), то потрібно їх назвати та вказати суть отриманої допомоги.

Апробація результатів роботи

Вказується на яких наукових з'їздах, конференціях, симпозіумах, нарадах оприлюднено результати досліджень, що включені до роботи.

Публікації

Вказують, у скількох статтях наукових журналів, збірників наукових праць, матеріалів і тез конференцій, авторських свідоцтв опубліковані результати роботи.

1. Огляд літератури

Даний розділ озаглавлюють відповідно до змісту, тобто про що зроблено огляд літератури. Наприклад, "Роль стимуляторів росту в формуванні якості зерна озимої пшениці (огляд літератури)".

Огляд літератури наводиться для того, щоб стала зрозумілою проблема, яка вирішується у кваліфікаційній роботі. Тому цей розділ потрібно писати не просто у вигляді цитат, а критично та систематизовано. Особливу увагу потрібно звернути на самі останні досягнення, тобто публікації останніх років, тільки такі публікації можуть стверджувати про актуальність вибраної теми. Дані літератури потрібно розміщувати в хронологічному порядку, дотримуючись логічної послідовності від загального поняття до конкретного, а також від віддалених зон до конкретної, де проводилися дослідження.

Якщо подібні результати одержані в різних регіонах різними авторами, то детальний аналіз потрібно зробити одного джерела, а потім вказати, що аналогічні результати одержані іншими авторами і дати на них посилання. Вказується також в яких установах одержано відповідні наукові матеріали.

Аналіз стану питання, що досліджується у кваліфікаційній роботі, проводиться на основі не менше 25 джерел. При цьому їх кількість з Інтернету не повинна перевищувати 30 %.

Завершуючи даний розділ, потрібно зробити висновок, тобто визначити доцільність подальших польових досліджень по темі кваліфікаційної роботи чи заходів по вдосконаленню технології вирощування культури в господарстві.

2. Характеристика місця та умов проведення досліджень

В даному розділі потрібно навести інформаційний матеріал про умови в яких проведені дослідження, включаючи характеристику господарства, в якому проведено дослідження. Це два важливих питання, які об'єднанні в один розділ. Відомо, що агротехніка культури і вся технологія її вирощування тісно пов'язана з ґрунтово-кліматичними умовами зони. А для впровадження та використання розробленої технології потрібні відповідні ресурси. Якщо є необхідні ресурси в господарстві, то їх можна використати для даної технології. Тому розділ доцільно навести частинами.

2.1. Організаційно-економічні умови місця проведення досліджень

В підрозділі доцільно показати коротку характеристику господарства, ґрунтово-кліматичну зону, географічне розташування, організаційно-економічні умови, землекористування, спеціалізація, механізація, структуру посівних площ та врожайність сільськогосподарських культур, рентабельність галузей. Особливу увагу потрібно звернути на культури, які характеризуються як об'єкти дослідження у кваліфікаційній роботі.

2.2. Ґрунтово-кліматичні та погодні умови місця проведення досліджень

Наводиться коротка характеристика географічної зони та ґрунтів господарства в цілому і конкретних ділянок під досліддами та рельєф. Подаються повні назви ґрунтів та їх агрохімічну характеристику. Якщо агрохімічні аналізи ґрунту здобувач не проводив, то можна скористатися

даними, які є у документації господарства або наукової установи. При цьому обов'язковим є посилання на першоджерело.

Кліматичні ресурси, як температурний режим, ФАР, суму опадів подекадно або помісячно, тощо наводять за агрокліматичним довідником та найближчим метеорологічним пунктом чи станцією. Доцільно наводити дані запасів вологи в ґрунті за шарами, суми активних та ефективних температур, дати настання перших та останніх заморозків, довжину вегетаційного періоду та гідротермічний коефіцієнт.

Погодні умови у роки проведення дослідів характеризують, порівнюючи з середніми багаторічними даними і визначають в цілому якими були весна, літо, осінь (можуть бути ранні чи пізні, сухі чи вологі, холодні чи теплі тощо).

3. Спеціальна частина

Спеціальна частина роботи включає методику дослідження та аналіз одержаного експериментального матеріалу. У роботах присвячених вдосконаленню технологій вирощування польових чи інших культур або розробці систем захисту рослин чи інших систем подається методика здійснення аналізу та розкривають шляхи вдосконалення окремих агротехнічних прийомів чи технології або ж системи взагалі.

3.1. Методика проведення досліджень

У кваліфікаційних роботах, що готуються на основі польових чи лабораторних дослідів, цей підрозділ є обов'язковим. В ньому послідовно і чітко наводиться матеріал про методику закладки та проведення дослідів.

Подається схема дослідів, бажано показати схематично розміщення варіантів, повторень, площу посівної та облікової ділянок, вказується сорт, його характеристика, репродукція насіння, методи відбору проб та проведення аналізів ґрунту, добрив, рослин, продукції, методи спостережень та обліків, статистичної обробки експериментальних даних та економічних розрахунків.

Коротко подається технологія вирощування культури (попередник, система обробітку ґрунту, система удобрення, система захисту від шкідників, хвороб, бур'янів), збирання врожаю та технологічна його доробка.

3.2. Результати досліджень та їх аналіз

В даному підрозділі, який є основним як за об'ємом, так і за важливістю наводяться матеріали, одержані в процесі проведення дослідження. Цифрові дані, насамперед, зводяться у таблиці, які за розміром, як правило, повинні вміщатися на одну сторінку.

На основі табличного матеріалу будують графіки, так як графічно зображений матеріал краще показує залежність змін даних. Якщо в тексті дано графічне зображення даних, в якому не читаються всі цифри, то таблицю до такого графіку чи діаграми подають у додатках.

Весь матеріал розділяють на окремі пункти.

Наприклад, 3.2.1. Вплив мікроелементів на польову схожість та початковий ріст рослин. 3.2.2. Вплив мікроелементів на фотосинтетичну діяльність озимої пшениці. 3.2.3. Урожайність та структура врожаю залежно від застосування мікроелементів. 3.2.4. Вплив мікроелементів на якість зерна озимої пшениці.

Структуру врожаю потрібно подавати після характеристики врожайності з метою пояснення на які параметри рослини діє агрозахід, що змінює врожайність та якість продукції.

У зведених таблицях подають цифровий матеріал тільки середній з варіантів, а не за повтореннями. Дані врожайності завжди обробляють методами варіаційної статистики. Результати даних варіаційно-статистичної обробки записують у таблицю. Тільки знаючи найменшу істотну різницю або інші дані, після обробки матеріалу можна проводити аналіз. Дво- та трирічні дані аналізуються в розрізі кожного року та в середньому за роки дослідження.

Прикладом може бути аналіз ефективності дії препаратів фурадану та гаучо (відповідно 45 та 65 г/посівну одиницю цукрових буряків) у певні періоди захисту сходів цукрових буряків (рис.1).

Висновок: Між показниками, що характеризують час дії пестицидів різниця була:

- істотною - у варіантах, де обліки проводили на 7 і 17 день - $t_{\phi} > t_{05}$

- неістотною - у варіанті, де обліки проводили в перший день - $t_{\phi} < t_{05}$

Дисперсійний аналіз використовується для визначення джерел варіації, частки впливу окремих факторів та їх взаємодії, точності дослідження, достовірності різниць між варіантами.

Джерела варіації оцінюються на підставі порівняння фактичного відношення дисперсій варіантів і похибки ($s^2_y / s^2_z = F_{\phi}$), з теоретичним (F_{05}).

Достовірність різниць між варіантами оцінюється шляхом їх порівняння з найменшою істотною різницею ($НІР_{05}$).

Перед проведенням дисперсійного аналізу врожайні дані розраховують на площу 1 га. Якщо вони наведені в показниках до 10, їх округляють з точністю до сотих (наприклад, збір цукру 4,45 т/га), від 10 до 100 - до десятих (урожайність гички - 22,4 т/га) і понад 100 – до цілого (урожайність коренеплодів - 445 ц/га).

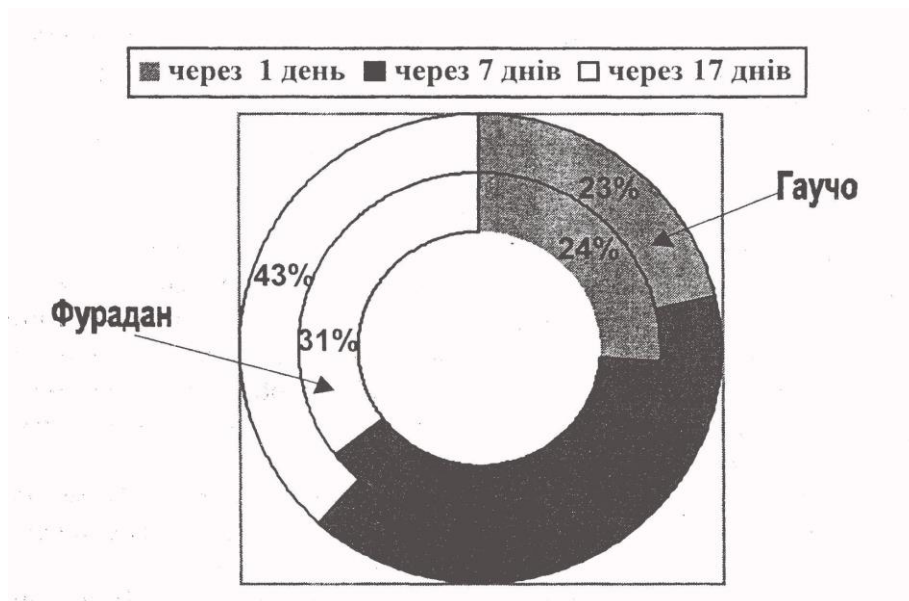

Рис.1. Ефективність дії інсектицидів, %

Вихідні дані по повтореннях та результати дисперсійного аналізу наводяться у додатках до кваліфікаційної роботи. В самій роботі подається результативна таблиця з наведенням дії факторів, їх оцінками за $НІР_{05}$, наведенням графіків та загального аналізу (табл. 1).

Висновок: Серед систем основного обробітку ґрунту кращою була полицево-плоскорізна, яка істотно переважала полицеву, плоскорізну і поверхневу (різниця між ними більша за $НІР_{05}$ фактору А). Гербіциди забезпечили істотну прибавку врожаю при всіх системах обробітку

(різниця між ними більша за HP_{05} фактору В). Частка впливу цих факторів відповідно склала 86 і 4% (рис. 2).

Кореляцію і регресію застосовують для визначення залежностей між певними ознаками. Проста або парна лінійна кореляція між ознаками X та Y інтерпретується коефіцієнтом (r), який може бути позитивним або негативним (при коефіцієнті є відповідно "+" або "-") і за ступенем тісноти характеризувати слабкий ($r < 0,3$), середній ($r=0,3-0,7$) та тісний зв'язок ($r > 0,7$).

Квадрат коефіцієнта кореляції (r^2) називають коефіцієнтом детермінації. Він характеризує частку або відсоток тих вимірювань, які в даному явищі залежать від фактору, що вивчається.

В наукових публікаціях ці дані подають стрічкою:

$$r=-0,79; r^2=0,64; y=18,99-0,006x \quad (1)$$

або графіком.

Таблиця 1

Вплив обробітку ґрунту і гербіцидів на продуктивність цукрових буряків, ц/га

(Дані кафедри загального землеробства НАУ)

Фактор А (система основного обробітку ґрунту)	Фактор В		Середнє фактору А	Різниця	
	без гербіцидів	гербіциди			
Полицева	1	273	282	278	–
Плоскорізна	2	305	320	313	35
Полицево-плоскорізна	3	344	350	347	69
Поверхнева	4	308	318	313	35
Середнє фактору В		307	318		
Різниця		-	10,3		
HP_{05} загальна	12	Фактору А	8	Фактору В	6

При побудові графіка на осі абсцис відкладають значення ознаки X, а на осі ординат - значення ознаки Y, кожне спостереження над двома змінними відмічають точкою з координатами (X, Y). В нашому прикладі коефіцієнт прямолінійної кореляції та рівняння

регресії показують тісну залежність між вмістом цукру (y , %) і розміром коренеплоду цукрових буряків (x , г).

Отже, статистичні методи аналізу та інтерпретації наукових даних дозволяють істотно скоротити обсяг інформації, більш в повному обсязі розкрити її суть, показати межі дії факторів, їх достовірність та точність, розкрити такі наукові положення, які іншими методами практично не можна виявити.

Аналіз потрібно робити так, щоб одержані власні дані зіставляти з даними літератури з цього ж питання, пояснювати причини, що змінюють характер залежності. Тобто, головним завданням при аналізі експериментальних даних є встановлення наукової істини шляхом критики чи підтвердження зроблених раніше висновків на основі власних даних. Не варто в тексті подавати просте повторення тих цифр, які вже є у таблиці. Результати потрібно порівнювати між собою та виявляти залежність результату від дії конкретного фактору.

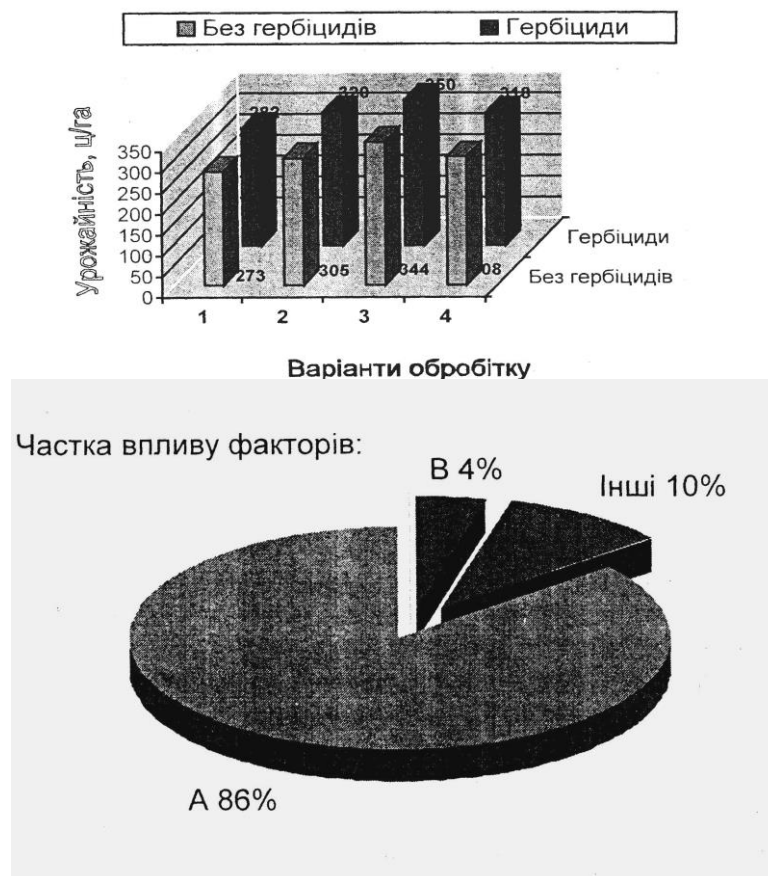

Рис. 2. Вплив систем основного обробітку ґрунту і гербіцидів на продуктивність цукрових буряків

4. Економічне або ж енергетичне обґрунтування результатів досліджень

Завдання даного розділу полягає в тому, щоб визначити який варіант із досліджуваних забезпечує не тільки високу врожайність та якість продукції, але і найбільш високу економічну чи енергетичну ефективність. Підходи до виконання цього розділу можуть бути різними. Так, наприклад, якщо вивчають технології вирощування культури, то для визначення затрат на виробництво продукції розраховують їх за складеною та розміщеною в додатках технологічною картою. Якщо ж вивчають тільки окремі прийоми вирощування (спосіб обробітку ґрунту, застосування добрив, засобів захисту, норм висіву насіння, тощо), економічну ефективність розраховують за спрощеною схемою, враховуючи грошові чи енергетичні затрати і тільки на додатковий агрозахід, що використовується в досліді.

Розділ бажано розпочинати з поняття значення розрахунків економічної чи енергетичної ефективності при обґрунтуванні доцільності впровадження результатів дослідження у виробництво. Потрібно дати пояснення категорії "економічна ефективність" чи "енергетична ефективність" та показникам, що її визначають.

Економічні показники бажано використовувати не нормативні, а фактичні, тобто ті, які є фактично у господарстві. Так, наприклад, при закупці добрив чи матеріалів їх державна ціна може бути одна, але їх держава не продає господарству. Приходиться купувати товар на ринку, де він може мати іншу ціну. Аналогічно враховують і реалізаційну ціну на продукцію.

Результати проведених розрахунків заносять до окремих таблиць, після чого проводять їх аналіз. Головними економічними показниками є затрати, чистий доход, собівартість, окупність, рентабельність, продуктивність.

На основі даних економічних чи енергетичних розрахунків робиться висновок про доцільність запровадження у виробництво конкретного агрозаходу чи технології.

Рослинництво є практично єдиною із галузей народного господарства, де на виробництво тратиться менше енергії, ніж її накопичується у продукції. Проте, застосування енергомістких матеріалів, металомістких машин може призвести до того, що і рослинницька продукція буде мати негативний енергетичний баланс.

Враховуючи, що ми періодично живемо в періоди не тільки економічної, але і енергетичної кризи, економія енергетичних ресурсів при вирощуванні сільськогосподарської продукції є суттєвим фактором.

5. Охорона праці та довкілля в зв'язку з застосуванням рекомендованих агрозаходів у кваліфікаційній роботі

Цей розділ повинен містити три підрозділи. Перший підрозділ присвячується загальним питанням організації охорони праці у сільськогосподарських підприємствах, другий – заходам з охорони праці при впровадженні у сільськогосподарське виробництво рекомендованих прийомів, третій – заходам з охорони навколишнього середовища при впровадженні запропонованих прийомів.

Звернути увагу на нормативні правила охорони праці та техніки безпеки при впровадженні заходів, які рекомендуються автором кваліфікаційної роботи.

Обґрунтувати вплив агрозаходу, що пропонує автор кваліфікаційної роботи для впровадження у виробництво, на навколишнє середовище, Показати роль культури, що вивчається, сівозміни, процесів агротехніки, застосування добрив, агрохімікатів, важких агрегатів у виробництві. Організація механізованих робіт, що забезпечують зменшення травмування природної фауни тощо.

Висновки та пропозиції виробництву

Висновки не є розділом роботи, а викладаються у вигляді окремих занумерованих пунктів у межах одного абзацу кожен. Вони не повинні бути лаконічними, як то "Добрива підвищують якість урожаю пшениці озимої". Потрібно формулювати які добрива, в яких дозах, способах внесення та в яких умовах і конкретно який якісний показник змінюють та на яку величину.

Висновки повинні відображати суть кваліфікаційної роботи, бути конкретними і корисними для практичної діяльності фахівця сільського господарства. Як правило, це сукупність висновків, зроблених за результатами власних досліджень у підрозділах третього та четвертого розділів і які спираються на робочу гіпотезу роботи.

Пропозиції для виробництва оформляється у вигляді одного пункту з вказівкою який економічний, господарський чи природоохоронний ефект буде одержаний при запровадженні даного заходу у господарстві.

Список використаних джерел

У список включають тільки ті першоджерела, на які є посилання в тексті кваліфікаційної роботи. Перелік обов'язкової літератури дає керівник та консультанти теми. Він може включати друковані праці та рукописні матеріали (звіти господарства, рекомендації, плани тощо).

Список використаних джерел складають в порядку посилання на них в тексті роботи, або у алфавітному порядку за прізвищем першого автора чи назвою першоджерела без основного автора, спочатку всі друковані видання кирилицею, потім видання латиницею, а після них - рукописні чи машинописні джерела.

Додатки

Додатки – це додатковий матеріал, яким не потрібно перенавантажувати текст, але він потрібен для глибокого опрацювання роботи. В додатки включають таблиці статистичної обробки експериментального матеріалу, технологічні карти вирощування культур, розрахункові таблиці експериментальних даних з визначення економічної ефективності, альбоми з фотографіями, препарати, зразки рослин чи їх органів, схематичні плани організації території та сівозмін чи споруд по вирощуванню, або виробництву продукції тощо.

В "Зміст " заносять слово "Додатки" та номер сторінки на якій воно стоїть, а також назву та номер сторінки кожного додатку.

3.ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Кваліфікаційну роботу виконують на білому однотонному папері розміром від 203 x 288 до 210 x 297 мм, з полями зліва – 30мм, справа – 10 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. Стандартна сторінка тексту має 30 рядків, включаючи номер сторінки і 60 знаків у рядку (в т.ч. за знак рахують крапки, коми та пропуски між словами). Щільність тексту повинна бути однаковою.

Помилки і описки, які допущені в процесі написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправлень. Допускається не більше трьох виправлень на 1 сторінці.

Розділи, підрозділи та пункти в розділі нумерують арабськими цифрами, наприклад, "3.2.1". - третій розділ, перший пункт другого підрозділу. Вступ, кожен розділ, висновки, список літератури та додатки починають з нової сторінки і пишуть великими літерами симетрично до тексту. Назви підрозділів та пунктів пишуть прописними літерами з абзацного виступу.

Таблиці нумерують у межах розділу. Всі вони повинні мати зверху номер, заголовок, та одиниці виміру. Номер таблиці записують над заголовком в правому куті, а назва таблиці розміщується симетрично до тексту, наприклад:

Таблиця 3.1

Якісні показники зерна озимої пшениці залежно від строків сівби
(середнє за роки досліджень)

№ варіанту	Строки сівби	Вміст у зерні, %	
		білку	клейковини
1	2.09	12,8	24,3
2	10.09	12,9	25,2
3	17.09	13,1	25,8
4	25.09	12,7	24,7
5	2.10	12,6	24,6

Цифра 3 означає порядковий номер розділу, а цифра 1 - порядковий номер таблиці в розділі.

Таблиці в тексті розміщують після посилання на неї в тексті, наприклад "(табл. 3)". Таблицю не розривають, вона може знаходитися тільки на одній сторінці тексту, її розміщують на сторінці, де є на неї посилання, або на наступній сторінці після посилання. Отже розділ роботи, пункт або підрозділ не може починатися з таблиці. Перед таблицею йде текст.

Заголовки граф таблиць завжди пишуть з великої (прописної) літери, а підзаголовки, як правило, з малої (рядкової), виходячи із змісту головки таблиці. В головку таблиці не варто включати графу "№ п/п", а при необхідності номер можна ставити без вказаної графи.

Одиниці виміру ставлять у кінці заголовка через кому, а коли вони різні, то аналогічно в графах чи в підзаголовках. Числа, що менші за одиницю, в одній графі мають однакову кількість знаків після коми. Якщо зміст графи великий, що не дозволяє розмістити таблицю в тексті сторінки, то таку графу можна позначити буквами або цифрами з позначкою, а під таблицею або в її заголовку дати відповідний текст. Нумерація таблиць, занесених в додатки після списку літератури, знову починається з одиниці. Перед першою таблицею пишуть "Додатки". Якщо в додатках подають текст, то його оформляють "Додаток 1", "Додаток 2" тощо.

Малюнки, діаграми, графіки, фотографії підписують знизу симетрично до тексту. Нумерація їх проводиться в межах розділу. Знизу рисунка перед назвою пишуть слово "Рис.". Наприклад: "Рис.2.1. Ефективність дії інсектицидів, %".

Слова у назві роботи, заголовках розділів, підрозділів, таблиць та малюнків не розривають переносом, не підкреслюють, а виділяють від основного тексту міжрядковим інтервалом і крапку в кінці не ставлять.

Цифри до десяти, які вживаються без розмінностей, в тексті пишуть словами (у трьох варіантах, на дев'яти рослинах), а більші за десять пишуться цифрами (у 15 варіантах, на 20 рослинах).

Складні прикметники із двох слів (дерново-підзолисті ґрунти), а також ті, першою частиною яких є числівник, пишуться через дефіс (5 – пільних сівозмін, 20 – градусна жара).

Тире ставиться між однорідними членами речення (впродовж двох – трьох років, оранка на 20 – 22 см).

Всі сторінки нумерують, від титульного листка, але цифри нумерації ставлять тільки на четвертій та наступних сторінках до останньої, включаючи сторінку із змістом, у правому верхньому куті листа.

В тексті роботи, а також в таблицях не допускається скорочення слів, крім тих, які встановлені правилами (метр - м, сантиметр - см, грам - г, гектар - га, рік - р.). В деяких випадках спеціальні терміни дозволяють писати скорочено, але в тексті перед цим один раз дається повна назва, наприклад: гідрозид малеїнової кислоти (ГМК).

Не дозволяють застосовувати в тексті синоніми спеціальних назв, наприклад: суперфосфат, моно фосфат кальцію, моногідрат, або математичні знаки замість слів більше, менше, процент, дорівнює, не дорівнює, мінус. Не пишуть скорочено назви фізичних одиниць, якщо перед ними не стоять цифри (т/га, км/год).

Всі формули кваліфікаційної роботи, якщо їх більше однієї, нумерують в межах розділу арабськими цифрами справа від формули в круглих дужках. Посилання на формули в тексті проводять за її номером, наприклад: "... у формулі (3.1) показник ...".

Одиниці виміру потрібно використовувати у відповідності до стандарту СТ СЕВ 1052-78 "Метрологія. Одиниці фізичних величин". Так, наприклад, не "вага", а маса речовини з одиницями грам - г, кілограм - кг, тонна - т; часу: секунда - с, хвилина - хв, година - год; довжини: міліметр - мм, сантиметр - см, метр - м, кілометр - км; площі: гектар - га; об'єму - кубічний метр - м³; швидкості: кілометр за годину - км/год; затрати праці: людино-година - люд.-год, людино-день - люд.-день. Грошові одиниці: копійка - коп., гривні - грн.

Посилання на автора роботи, з якої використано матеріал, іде так. Якщо речення починається з прізвища автора то формулюються так: " П.М. Смірнова [37] стверджує..." Можна посилатися на автора і в середині речення, або в його кінці: "Що стосується ролі поверхневого шару ґрунту, то одні автори стверджують про його високу ефективність (Шикула П.М. [37]), інші не заперечуючи його значення, підкреслюють недоліки (Канівець В.А. [37]). Можливо наступне посилання "В результаті проведених досліджень виявлений позитивний вплив діазофіту на продуктивність посівів пшениці озимої[33]. Цифри, що стоять поряд з прізвищем автора в квадратних дужках означають номер у списку літератури.

Можна одночасно посилатися на декілька авторів, наприклад: "Багато авторів [7, 11, 18, 36, 45] вказують на можливість..." Цифри в квадратних дужках - це номери праць у списку кваліфікаційної роботи.

Додатки оформляються як продовження роботи на наступних сторінках і розміщуються у порядку посилань на них у тексті. Кожний додаток оформляється з нової сторінки. З правого боку у верхній частині аркуша пишеться слово "Додаток" і велика літера, що позначає додаток (А, Б і т.д. з української абетки за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь). Додатки від основного тексту відокремлюють чистим аркушем, посередині якого дещо більшими літерами пишуть "Додатки"

Список використаних джерел складають згідно появи посилань у тексті за їх наскрізною нумерацією або ж за алфавітом на мові оригіналу і дотримуються нижче наведених правил.

Приклади оформлення списку використаних джерел, відповідно
до ДСТУ 8302:2015

Книги	
Приклади	Однотомні видання
Один автор	<p>Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Харків : Право, 2005. 304 с.</p> <p>Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с.</p> <p>Кузніченко С. О. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану" : наук.-практ. комент. / Одес. держ. ун-т внутр. справ. Харків : Право, 2015. 164 с.</p> <p>Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України : із змін. та допов. на 12 берез. 2016 р. 12-те вид., допов. і переробл. Київ : Правова єдність, 2016. 810 с.</p> <p>Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America's quest for security. New York; London : New York University Press, 2000. 326 p.</p>
Два автори	<p>Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с.</p> <p>Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практич. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.</p> <p>Петришина М. О., Петришин О. А. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування : наук. доп. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. будова та місц. самоврядування. Харків : Право, 2016. 44 с. (Серія "Наукові доповіді").</p>
Три автори	<p>Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження :</p>

	<p>монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с.</p> <p>Сичевський В. В., Харитонов Є. І., Олейников Д. О. Науково-практичний коментар до розділу І Особливої частини Кримінального кодексу України (Злочини проти основ національної безпеки України) / Служба безпеки України. Харків : Право, 2016. 232 с. (Бібліотека слідчого). Helfer M. E., Kempe R. S., Krugman R. D. The battered child. 5th ed. Chicago, IL : University of Chicago Press, 1997. 700 p.</p>
Чотири і більше авторів	<p>Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с.</p> <p>Коллективні політичні права і свободи людини та громадянина в Україні: проблеми теорії та практики : монографія / Є. І. Григоренко та ін.; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків : [б. в.], 2013. 352 с.</p> <p>The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядник(и)	<p>Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с.</p> <p>Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с.</p> <p>Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України : монографія / відп. ред. В. М. Геєць. Київ : УБС НБУ, 2008. 369 с.</p> <p>Plath S. The unabridged journals / ed. K. V. Kukil. New York, NY : Anchor, 2000. 680 p.</p>
Автор(и) та перекладач(и)	<p>Питерс Т., Уотермен Р. В пошуках ефективного управління (досвід кращих компаній) / ред. Л. І. Євенко ; пер.: Д. Васильєв, В. Зотов. Київ : Сантес, 1986. 424 с. Laplace P. S. A philosophical essay on probabilities / trans.: F. W. Truscott, F. L. Emory. Original work published 1814. New York, NY : Dover, 1951. 196 p.</p>
Без автора	<p>Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення : колект. моногр. / за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків : Юрайт, 2013. 520 с. (Серія "Наукові праці кафедри господарського права Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"; т. 1).</p> <p>Конституція України : наук.-практ. комент. / редкол.: В. Я. Тацій (голова) та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2012. 1128 с.</p> <p>Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / ред. М. І. Хавронюк. Київ : Дакор, 2016. 496 с.</p> <p>Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с.</p> <p>Правове виховання в сучасній Україні : монографія / за заг. ред.: В. Я. Тацій, А. П. Гетьман, О. Г. Данильян. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2013. 440 с.</p>

	<p>Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 30 верес. 2016 р. Київ : Нац. акад. прокуратури України. 2016. 432 с.</p> <p>Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p</p>
Багатотомні видання	
	<p>Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. 848 с. Енциклопедія історії України : у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.</p> <p>Кримінальне право України. Загальна частина : підручник : у 2 т. / за ред.: В. В. Сташис, В. Я. Тацій. 4-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2010. Т. 1. 456 с.</p> <p>Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. Харків : Право, 2007. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p> <p>Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України : у 4 т. / ред. О. В. Стовба. Харків : Апостиль, 2015. Т. 2. 329 с.</p> <p>Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяка. 576 с.</p>
Інші видання	
Автореферати дисертацій	<p>Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2010. 36 с.</p> <p>Лісов О. С. Новітня вітчизняна історіографія створення та діяльності розвідки і контррозвідки України у 1917–1991 роках : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 20.02.22 / Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняхівського. Київ, 2017. 20 с.</p>
Дисертації	<p>Сокурєнко В. В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2016. 573 с.</p> <p>Костенко В. О. Економіко-правове забезпечення використання та охорони земель : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 183 с.</p> <p>Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.</p>
Архівні документи	<p>Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. // ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64, 64 зв., 71.</p> <p>Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки // ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та</p>

	упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія ; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. Наукове товариство ім. Шевченка // Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	Люмінісцентний матеріал : пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт / НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107- 1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Бібліографічні покажчики	Володимир Володимирович Сташис : (до 85-річчя від дня народж. та 60-річчя наук.-пед. і громад. діяльності) / Нац. акад. прав. наук України; упоряд.: В. І. Борисов, В. І. Тютюгін, Л. М. Демидова. Харків : Право, 2010. 108 с. (Біографія і бібліографія вчених-правознавців). Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одиссей, 2003. 128 с. Систематизований покажчик матеріалів з питань адміністративної реформи, опублікованих у Віснику Національної академії державного управління за 1997– 2005 роки / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; уклад.: О. О. Бабінова, О. Г. Белінська. Київ : Вид-во НАДУ, 2006. 11 с.
Каталоги	Горницька І. П. Каталог рослин для робіт по фітодизайну / Донець ботан. сад НАН України. Донецьк : Лебідь, 2005. 228 с. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Землянщина. Харків, 1996. 64 с. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Частина видання	
Розділ книги	Даньшин І. М. Злочини проти громадського порядку та моральності.

	<p>Кримінологія. Загальна та Особлива частини : підручник / ред. В. В. Голіна. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2009. Розд. 15. С. 138–145.</p> <p>Тацій В. Я. Повертаючись до питання боротьби зі злочинами у сфері приватизації. Тацій В. Я. Вибрані статті, виступи, інтерв'ю. Харків : Право, 2010. С. 221–229. Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані : монографія / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв : Іліон, 2016. С. 87–109.</p> <p>O'Neil J. M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. Gender issues across the life cycle / Ed. B. R. Wainrib. New York, NY : Springer, 1992. P. 107–123.</p>
Тези, доповідь	<p>Боднар Т. В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення. Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2017 р.). Харків : Право, 2017. С. 7–9.</p> <p>Данильян О. Г., Дьобань О. П. Досвід удосконалення органів державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні : матеріали XXII Харків. політолог. читань (м. Харків, 21 трав. 2009 р.). Харків, 2009. С. 47–49.</p> <p>Шаповал В. Свобода та "природні права" людини як основа людського виміру права. Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : матеріали першого всеукр. круглого столу, м. Львів, 16–17 верес. 2005 р. Львів : Край, 2006. С. 286–295.</p> <p>Wu C. K., Makhlof M. M. Predicting the response of Aluminium casting alloys to heat treatment. Light Metals 2011 : Proceedings of the technical sessions presented by the TMS Aluminium Committee at the TMS 2011 Annual Meeting & Exhibition, San Diego, California, USA, 27 February – 3 March, 2011. Hoboken, NJ : Wiley, 2011. P. 834–836.</p>
Стаття з довідкового видання	<p>Баулін Ю. В. Обставини, що виключають злочинність діяння. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : Юрид. думка, 2007. С. 550. Гончаренко В. Д. Повне зібрання законів Російської імперії. Велика українська юридична енциклопедія. Харків : Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. С. 573–574.</p> <p>Ріяка В. О. Декларація митна. Юридична енциклопедія. Київ : Укр. енцикл., 1998. Т. 2. С. 29.</p> <p>Bergmann P. G. Relativity. The New Encyclopedia Britannica. Chicago, IL : Encyclopedia Britannica, 1993. Vol. 26. P. 501–508.</p>
Стаття з продовжуваного видання	<p>Гетьман А. П., Лозо В. І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. Проблеми законності. Харків, 2013. Вип. 123. С. 65–77. Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські</p>

	<p>реалії. Вісник Національної академії правових наук України. Харків, 2010. № 2. С. 28–39.</p> <p>Семенюк О. Г. Заходи безпеки в системі охорони державної таємниці. Держава і право. Юридичні науки. Київ, 2016. Вип. 72. С. 152–166.</p>
Стаття з періодичного видання (журнал, газета)	<p>Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. Часопис Київського університету права. 2016. № 4. С. 84–88.</p> <p>Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. Право України. 2009. № 10. С. 57–60.</p> <p>Benjamin A. C. The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. Journal of Higher Education. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471–480.</p> <p>Середа М. Мирні зібрання : практика адмін. судів 2015 р. Юридичний вісник України. 2016. 12–18 лют. (№ 6). С. 5. Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. Голос України. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6–7.</p> <p>Itzkoff D. A touch for funny bones and earlobes. New York Times. 2010. March 31. P. C1.</p>
Рецензії	<p>Биков О. Нагальність оптимального міжнародно-правового врегулювання глобальних біоетичних проблем сучасності. Віче. 2016. № 1/2. С. 20–21. Рец. на кн.: Третьякова В. Г. Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем : монографія. Київ : Кондор, 2013. 407 с.</p> <p>Драч О. О. [Рецензія]. Український історичний журнал, 2016. № 1. С. 217–219. Рец. на кн.: Темченко А. І. Традиційні мантичні практики: архаїка знакової системи. Черкаси : ІнтралігаTOP, 2015. 112 с.</p> <p>Csikos R., Garcia E., Worley R. Book Reviews. Journal of Criminal Justice Education. 2010. Vol. 21, No. 1. P. 93–99. Review of the book: Beck E., Britto S., Andrews A. In the shadow of death: Restorative justice and death row families. Oxford, NY : Oxford University Press, 2007. 336 p.</p>
Електронні ресурси	
Приклади	<p>Аналіз стану здійснення судочинства в 2015 році (за даними судової статистики). Верховний Суд України : офіц. веб-сайт. URL: http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282 (дата звернення: 17.03.2017).</p> <p>Гетьман Є. А. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади України та іноземних держав: порівняльна характеристика. Теорія і практика правознавства : електрон. наук. фахове вид. 2016. Вип. 1 (9). URL: http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66302 (дата звернення: 17.06.2016).</p> <p>Карнаух Б. П. Тлумачення договору: короткий нарис із наднаціональної і транснаціональної точок зору. Проблеми законності. 2016. Вип. 135. С. 39–51. DOI: http://dx.doi.org/10.21564/2414-990x.135.83852.</p> <p>Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу злочинності та</p>

	<p>віктимізації в Україні : монографія. Харків ; Костянтинівка, Сектор "С" АТО : Юрайт, 2016. 116 с. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/12015/1/Obolencev_2016_mon.pdf (дата звернення: 17.03.2017).</p> <p>Colletta L. Political satire and postmodern irony in the age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, No. 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p> <p>Feminism. <i>Encyclopædia Britannica online</i>. URL: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/724633/feminism. Trammell A. Magic: The gathering in material and virtual space: An ethnographic approach toward understanding players who dislike online play. <i>Meaningful Play 2010</i> : October 21–23, 2010, East Lansing, MI. URL: http://meaningfulplay.msu.edu/proceedings2010/mp2010_paper_42.pdf (Last accessed: 17.03.2017).</p>
Законодавчі та нормативні документи	
Приклади	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. : відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2016. 82 с. Конституційний Суд України: рішення, висновки / відп. ред. А. С. Головін; уклад.: К. О. Пігнаста, О. І. Кравченко. Київ : Логос, 2011. Кн. 10. 431 с. Правова основа діяльності органів державної влади : зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. Харків : ФІНН, 2010. 303 с. Національна доктрина розвитку освіти : затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. <i>Освіта</i>. 2002. 24 квіт. (№ 14). С. 2–4.</p> <p>Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389- VIII. <i>Голос України</i>. 2015. 10 черв. (№ 101). С. 4.</p> <p>Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у ред. наказу від 26.12.2012 р. № 1950/5). <i>Офіційний вісник України</i>. 2013. № 3. Ст. 91.</p> <p>Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2001. № 25–26. Ст. 131.</p> <p>Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій : постанова Каб. Міністрів України від 15.06.1998 р. № 1099. <i>Офіційний вісник України</i>. 1998. № 28. Ст. 1062.</p> <p>Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. <i>Законодавство України : база даних / Верхов. Рада України</i>. Дата оновлення: 12.03.2017. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page (дата звернення: 17.03.2017).</p> <p>Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. <i>Законодавство України : база даних / Верхов. Рада України</i>. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1678-18 (дата звернення: 17.03.2017).</p> <p>Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році</p>

: від 15.09.2016 р. № 5132. Законотворчість : база даних / Верхов. Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60035 (дата звернення: 17.03.2017).

Ухвала апеляційного суду Полтавської області від 27 серпня 2014 р., судова справа № 551/818/14-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41131992#> (дата звернення: 17.06.2016).

Case of Benham v. The United Kingdom (Application no. 19380/92): Judgment European Court of Human Rights, 10 June 1996. HUDOC / European Court of Human Rights. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57990> (Last accessed: 17.03.2017).

4. ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ І ПОРЯДОК ЗАХИСТУ

Підготовка та захист кваліфікаційної роботи є завершальною формою атестації здобувачів освітнього рівня магістр ОПП “Агрономія” спеціальності 201 – Агрономія. В цілому весь процес підготовки кваліфікаційної роботи можна розділити на наступні етапи:

Перший – вибір теми кваліфікаційної роботи. Вона може бути запропонована науковим керівником, здобувачем, а також сільськогосподарськими підприємствами.

Другий етап – це вивчення наукової літератури з вибраної теми та обґрунтування доцільності проведення польових досліджень та визначення мети і завдань якщо кваліфікаційна робота буде виконуватися на основі польових досліджень. Коли ж кваліфікаційна робота присвячена вдосконаленню технології вирощування то проводиться аналіз наукової літератури з питань сучасного стану технологій культури у різних ґрунтово-кліматичних зонах, а також визначається мета і завдання кваліфікаційної роботи.

На третьому етапі здобувач разом з науковим керівником розробляє схему польового дослідження та планує програму досліджень. Здобувачі, які виконують кваліфікаційні роботи по вдосконаленню технологій вирощування польових культур проводять аналіз існуючої технології вирощування та намічають принципові шляхи її поліпшення.

Четвертий і найвідповідальнішим етапом є участь здобувача у проведенні польового дослідження чи розробці технології вирощування польової культури або ж системи сівозмін, удобрення польових культур у сівозміні чи системи сортооновлення та сортозаміни.

П'ятий етап присвячується систематизації отриманих результатів досліджень, написанні роботи та оформленні її відповідно до вимог.

Кваліфікаційна робота разом із завданням та графіком виконання, який розміщується за титульною сторінкою, зшивається в тверді палітурки. На титульній сторінці після свого прізвища здобувач ставить свій підпис і з підписами консультантів на завданні та нормоконтролю передає роботу науковому керівнику. Керівник роботи пише відзив на роботу, дає характеристику кожному розділу і характеризує автора роботи. Відмічається ініціативність здобувача, його самостійність, уміння аналізувати явища, рівень володіння методикою дослідження, здатністю аналізувати дані наукової літератури. Вказується також про участь здобувача в конференціях, про його відзнаки, публікації.

У висновку керівник оцінює випускника на предмет присвоєння ступеня вищої освіти магістр із спеціальності 201 – Агрономія.

Якщо робота виконана на підприємстві, то вона додатково направляється для відзиву з виробництва (додаток 3).

У відзиві з виробництва підтверджується достовірність проведеної роботи, а також викладених у роботі умов, фактів та значимості одержаних результатів, висновків та рекомендацій. Якщо пропозиції здобувача впроваджуються у виробництво або будуть впроваджуватися, то доцільно вказати і їх економічну ефективність. Важливо відмітити також і відношення здобувача до проведення досліджень і дати оцінки.

Виконана кваліфікаційна робота направляється на перевірку на академічну доброчесність. Положенням встановлюються такі показники оригінальності текстів: — високий рівень оригінальності – понад 70% (текст вважається оригінальним і не потребує додаткових дій щодо запобігання безпідставним запозиченням, але обов'язково розглядається на засіданні кафедри); — задовільний рівень оригінальності – від 50 % до 70% (наявні окремі ознаки академічного плагіату, робота повертається на доопрацювання, кафедра визначає доцільність повторної перевірки); — низький рівень оригінальності – від 30% до 50% (наявні ознаки академічного плагіату, робота повертається на доопрацювання з обов'язковою повторною перевіркою); — неприйнятний рівень оригінальності – менше 30% (наявні суттєві ознаки плагіату, робота до захисту не допускається).

Кваліфікаційну роботу з відзивами і підписами консультантів, відзивом наукового керівника та протоколом контролю оригінальності випускної кваліфікаційної роботи здобувач передає завідувачу кафедри, який знайомиться з відзивами і роботою. За прийняті в роботі рішення відповідає автор - здобувач, який претендує на одержання ступеня вищої освіти магістр із спеціальності 201 - Агрономія.

Рішення про відповідність роботи сучасним вимогам приймають гарант освітнього програми та завідувач випускової кафедри. Якщо після ознайомлення з роботою вони вважають, що робота не відповідає сучасним вимогам, то дане питання вноситься на засідання кафедри. Рішення кафедри є остаточним і протокол засідання кафедри через декана передається на затвердження ректорові університету.

Кваліфікаційна робота, допущена кафедрою до захисту в екзаменаційній комісії направляється на рецензування.

Рецензія на кваліфікаційну роботу повинна мати такі основні положення:

- актуальність;
- рівень опрацювання літератури і якість аналізу її даних;
- володіння методикою дослідження;
- вміння аналізувати результати власних досліджень і робити обґрунтовані висновки;
- значимість та обґрунтованість рекомендацій виробництву;
- грамотність і акуратність оформлення роботи.

В рецензії потрібно вказувати на всі недоліки, допущені в процесі підготовки та написання роботи.

Рецензент оцінює роботу і у висновку вказує чи відповідає робота ступеню вищої освіти магістр із спеціальності 201 - агрономія, чи не відповідає. Підпис рецензента засвідчується печаткою установи в якій він працює.

Здобувач знайомиться з зауваженнями рецензента і готує на них відповіді для захисту в екзаменаційній комісії.

До захисту в екзаменаційній комісії здобувач пише тези виступу, готує таблиці, рекомендують від 4 до 7, наглядний матеріал (рослини, гербарій, насіння, слайди тощо). Бажано зробити попередню доповідь на кафедрі з метою кращої адаптації здобувача до захисту, як вищої форми атестації.

Захист кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії. Спочатку зачитується характеристика здобувача із успішністю його протягом навчання. Після цього здобувач викладає зміст своєї роботи. З дозволу голови екзаменаційної комісії усно дають здобувачу запитання члени комісії та присутні.

Якщо від однієї особи поступає зразу ж декілька запитань, то здобувач занотовує їх і після цього дає конкретну змістовну відповідь.

Вважається не коректним для здобувача у відповіді на запитання наголошувати "в доповіді про це сказано, а я про це говорив..." і таке інше.

Після відповіді на запитання здобувачу дає характеристику керівник роботи, а якщо він відсутній, то відзив керівника та рецензію зачитує один із членів екзаменаційної комісії, який ознайомився з роботою.

Голова екзаменаційної комісії після цього дає можливість виступити з питань актуальності роботи та рівня її захисту членам комісії та присутнім.

На завершення захисту в підсумковому слові здобувач дає відповідь на зауваження рецензента і виступаючих.

Після захисту кваліфікаційних робіт, визначених згідно графіку на даний день, екзаменаційна комісія на закритому засіданні більшістю голосів оцінює захист кожного випускника і оформляє необхідну документацію.

Оцінки та рішення екзаменаційної комісії про присвоєння ступеня вищої освіти магістр із спеціальності 201 - агрономія, рекомендації робіт для впровадження у виробництво та кращих випускників, що добре проявили себе в науковій роботі для вступу до аспірантури оголошує голова в присутності членів комісії та випускників.

Центральноукраїнський національний технічний університет
Агротехнічний факультет
Кафедра загального землеробства

«Допущено до захисту»
Зав. кафедрою загального землеробства, к.б.н.,
професор

_____ Микола Мостіпан
« ___ » _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

на тему:

Вплив агроекологічних факторів на якість зерна пшениці озимої в Степу України

Виконав здобувач вищої освіти
II курсу, групи АГ 21М-1,4
ОПП «Агрономія»
спеціальності 201 «Агрономія»

_____ Химель О.В.
« ___ » _____ 2022 р.

Керівник, професор, к. б. н.
_____ Микола Мостіпан
« ___ » _____ 2022 р.

Рецензент
_____ Аліна Клименко
« ___ » _____ 2022 р.

Центральноукраїнський національний технічний університет

Агротехнічний факультет
 Кафедра загального землеробства
 Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
 Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство
 Спеціальність: 201-Агрономія
 Освітньо-професійна програма: Агрономія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри загального
 землеробства

_____ Микола Мостіпан
 “ ____ ” _____ 2022 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Химель Олександр Володимировичу

_____ 1. Тема роботи Вплив агроекологічних факторів на якість
 зерна пшениці озимої в Степу України

2. Керівник роботи Мостіпан М.І., кандидат біологічних наук, професор
 затверджений наказом ЦНТУ “_17_”серпня 2022 року № 21 - 13

3. Строк подання роботи до захисту 02 грудня 2022 року

4. Мета та завдання кваліфікаційної роботи. Встановити вплив погодних та агротехнічних факторів на якісні показники зерна озимої пшениці та розробці рекомендацій сільськогосподарському виробництву по поліпшенню якості зерна озимої пшениці.

Завдання:

- встановити вплив погодних умов на якісні показники зерна озимої пшениці;
- визначити вплив попередників на якісні показники зерна озимої пшениці;
- встановити ефективність використання інсектицидів для поліпшення якісних показників зерна озимої пшениці;
- зробити економічний аналіз отриманих результатів досліджень.

5.Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Економічне (чи енергетичне) обґрунтування результатів досліджень	Малаховська В.А., викладач		

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ П/П	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Розділ 1.Огляд наукової літератури. Розділ 5. Охорона праці та довкілля	14.10.2022 р.	
2.	Розділ 2.Місце та умови проведення досліджень	21.10.2022 р.	
3.	Розділ 3. Спеціальна частина	15.11.2022 р.	
4.	Розділ 4.Економічне обґрунтування результатів досліджень	18.11.2022 р.	
5.	Висновки, список літератури, вступ.	25.11.2022 р.	

Дата видачі завдання

« 15 » серпня 2022 р.

Підпис керівника

_____ Микола Мостіпан

Завдання прийнято до виконання

« 15 » серпня 2022 р.

Підпис здобувача

_____ Химель О.В.

Приблизні критерії визначення реальності кваліфікаційних робіт

Критерії оцінки	Підтверджуючий документ	Примітка
Робота є розвитком НДРС і має рішення актуальних задач. За матеріалами роботи підготовлена заявка на винахід, наукова стаття або участь в міжвузівському конкурсі, зроблена доповідь на науковій конференції, зроблено експонат на виставку	Екземпляр роботи, виписка засідання кафедри, довідка про участь у виставці	Матеріали зберігаються на кафедрі. Здобувач може бути автором та співавтором
Робота виконана на замовлення господарства або підприємства і містить шляхи вирішення практичного питання.	Довідка господарства чи підприємства про запровадження, або прийняття до запровадження результатів розробки	Довідка зберігається на кафедрі. Бажано мати результати економічного ефекту.
Робота забезпечує вирішення наукової проблеми, над якою кафедра працює	Довідка, яку підписав керівник роботи і завідувач кафедри про практичне використання результатів роботи здобувача.	Довідка зберігається на кафедрі
Робота виконана за завданням кафедри і впроваджена в навчальний процес	Довідка про запровадження в навчальний процес	Довідка зберігається на кафедрі

Додаток Д

Ректорові Центральноукраїнського
національного технічного університету

(Прізвище та ініціали)

ЗАЯВКА

Адміністрація агрофірми "Світанок" просить дозволити здобувачу ЦНТУ Цимбаревичу Андрію Михайловичу, що навчається за спеціальністю 201 – агрономія, виконати кваліфікаційну роботу на тему: "Вплив строків сівби сорісу на врожайність і якість зерна в північному Степу України".

Голова агрофірми "Світанок" _____
(підпис) (прізвище)

Додаток Ж
Ректорові Центральноукраїнського
національного технічного університету

(Прізвище та ініціали)

Довідка про впровадження (прийняття до впровадження) розробок
дипломного проектування у виробництво

Адміністрація (керівництво, правління) асоціації "Зоря" Новоукраїнського району Кіровоградської області підтверджує, що розробки кваліфікаційної роботи Чижевського Василя Сергійовича на тему "Ефективність строків висіву гречки в умовах Новоукраїнського району Кіровоградської області" запроваджено у виробництво, а саме: сіємо гречку на площі 50 га в два строки - весною в третій декаді квітня середньостиглі та пізньостиглі сорти і поукісно після однорічних трав - ранньостиглі сорти. Це збільшує урожайність порівняно з раніше рекомендованим строком сівби на 1,5 - 2,2 ц/га. Економічний ефект 420 грн/га.

05 травня 2020р.

(Печатка) Директор асоціації "Зоря"

М.В. Чубатюк

Відзив на кваліфікаційну роботу
здобувача другого ступеня вищої освіти ОПП "Агрономія" Центральноукраїнського
національного технічного університету Соловейка Мирона Івановича "Ефективність строків
висіву гречки в умовах Олександрійського району Кіровоградської області"

Соловейко Мирон Іванович протягом двох років проходив виробничу практику в асоціації "Інгул", а також проводив дослідження, будучи на практиці та на канікулах вивчав вплив строків висіву гречки на ріст, продуктивність культури та якість зерна. За даними досліджень чітко виявлена залежність врожайності гречки від строків її сівби як в основних так і по укисних посівах.

Рекомендації, підготовлені в кваліфікаційній роботі, обґрунтовані та запроваджуються в господарстві.

Вважаю, що кваліфікаційна робота відповідає сучасним вимогам, а її автор Соловейко М.І. заслуговує присвоєння кваліфікації магістр з агрономії за спеціальністю 201 – агрономія.

05 травня 2020 р.

Директор асоціації

М.В. Слива

М.П.

АЛГОРИТМ

інтегральної оцінки кваліфікаційної роботи

Якість захисту	Теоретичний та методичний рівень досліджень	Тривалість наукових досліджень	Якість оформлення	Якість навчання	Інтегральна оцінка	
1	1	1	1	Не оцінюють	5	
			0	Більше 4	5	
		0	1	1	Менше 4	4
				0	Більше 4	5
			0	1	Менше 4	4
				0	Не оцінюють	4
	0	1	1	Не оцінюють	4	
			0	Більше 4	4	
			0	Менше 4	3	
		0	1	1	Більше 4	4
				0	Менше 4	3
			0	Не оцінюють	3	
0	1	1	1	Не оцінюють	4	
			0	Більше 4	4	
				Менше 4	3	
		0	1	Більше 4	4	
				Менше 4	3	
			0	Не оцінюють	3	
	0	1	1	Не оцінюють	3	
			0	Більше 4	3	
				Менше 4	2	
		0	1	Більше 4	3	
				Менше 4	2	
			0	Не оцінюють	2	

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
(підготовка і захист)

Методичні рекомендації для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальністю
201 – Агрономія

Укладачі: кандидат біологічних наук, професор Мостіпан М.І., доктор біологічних наук, професор Топольний Ф.П., кандидат сільськогосподарських наук, доцент Кулик Г.А., кандидат сільськогосподарських наук, доцент Андрієнко О.О., кандидат технічних наук, доцент Васильковська К.В.

. Ум. друк. арк. 2. Тираж 50 прим.